Zápis

z obhajoby disertační práce PhDr. Evy Číslerové
konané dne 22.9.2011

Název práce:

TLUMOČENÉ INTERAKCE NA FILMOVÝCH FESTIVALECH V ČESKÉ REPUBLICE

Přítomny :

Členky komise:
prof. PhDr. Jana Králová, CSc.
předsedkyně komise

prof. PhDr. Ivana Čeňková, CSc.
školitelka

PhDr. Zuzana Jettmarová, M.Sc., PhD.
oponentka

doc. PhDr. Gabriela Veselá, CSc.
členka komise

Mimo komisi:
prof. PhDr. Daniela Müglová, CSc.
oponentka

Obhajující:
PhDr. Eva Číslerová

Předsedkyně komise prof. PhDr. Jana Králová, CSc. zahájila obhajobu a představila přítomným obhajující.

Školitelka představila doktorandku a seznámila komisi s uchazečkou, jejím studiem a její disertační prací.

Obhajující seznámila přítomné se svou disertační prací. Sdělila zejména :

Tlumočení a biograf. Cílem práce je tlumočnická orientace v prostředí filmových festivalů, tedy translace ve filmovém prostředí. Důležitým zdrojem podkladem je Nornesova práce Cinema Babel, která obsahuje i popis fenoménu českého dabingu. Nornés sice píše z pozice filmového vědce, ale i přesto lze jeho příspěvek označit za jeden z objevů této práce.
Obhajující ve své práci nejprve nabízí pohled na všechny velké filmové festivaly konané v České republice, a poté se věnuje čtyřem filmovým festivalům, na kterých bylo ukutečněno participantní

pozorování. Jsou to:
Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary,
Mezinárodní festival dokumentárních filmů o lidských právech Jeden svět,
Festival krátkých filmů Praha,
Mezinárodní filmový festival Praha – Febiofest.
V rámci své práce představila doktorandka pohled do filmového sálu prostřednictvím rozborů a přepisů nahrávek pořízených v rámci promítání. Sběr dat pro své analýzy obhajující dále prováděla formou dotazníkového šetření mezi tlumočníky a návštěvníky filmových festivalů.
Disertační práce se v přehledové části zaměřuje na zcela neprobádanou část tlumočnického profesního působení na filmovou tvorbu a nejbližší okolí při jejich prezentaci na festivalech a to na ceremoniály v rámci festivalu, tlumočení filmů, úvody k filmům a diskuse po projekci. V té souvislosti zmiňuje simultánně tlumočené projekce na festivalech v Jihlavě a zejména ve Zlíně, kde jsou zohledněny specifické nároky dětského publika.
Teoretickými východisky jsou díla E.Goffmana, C. Wadensjö a dalších translatologů.
Podstatnou pozornost zaměřuje obhajující na tlumočení debat s filmovými tvůrci, zejména aspekt, v němž se práce tlumočníka odlišuje od běžného profesního působení: tlumočení umění. Zde se obhajující věnuje problematice jazykové kultury a fenoménu "national culture" právě v souvislosti s translací uměleckého autorského projevu.
Obhajující rozebírá netradiční a speciální pozice tlumočnického působení na filmových festivalech jako jsou např.: tlumočník v roli moderátora, tlumočník na jevišti s charakterem divadelního představení, tlumočení humoru pod vlivem režiséra, tlumočení jako tvorba, závislá na funkci. Obhajující reprodukuje záznam projevu tlumočníka na němž demonstruje možnosti a nutnost specifického působení při tlumočení debaty po projekci, kde se tlumočník stává přímým účastníkem vystoupení a aplikuje své schopnosti na tzv. "vyhlazení" projevu v závislosti na situaci.
Obhajující zmiňuje fakt vysoké úrovně tlumočení na filmových festivalech v České republice, vysoká kvalita tlumočníků je připisována zejména jejich vzděláváním na Ústavu translatologie FF UK.

Poté oponetky PhDr. Zuzana Jettmarová, M.A., PhD.. a prof. PhDr. Daniela Müglová, CSc. přednesly své posudky.

prof. PhDr. Daniela Müglová, CSc.:

Práce je svou formou poutavě čtivá, velmi zajímavá a objevná.. Hodnotící atributy: koherentnost, preciznost, nadstandardnost pojmového aparátu; obhajující zaplnila bílá místa na translatologické mapě. Jednotlivé složky práce jsou funkčně srozumitelně spojené, nepostrádá deskriptivní charakter s maximem pramenů. Zvláště v druhé kapitole práce je nalezena příkladná přímost komplementárního přístupu k problematice. Kulturní hranice vymezuje obhajující ad-hoc jakožto prostor mezi jevištěm a hledištěm, geopolitické hranice se přímo neuplatňují. Doktorandka ustavuje "komunikační čtverylku", tj. : interakce, dialog, kultura, text. Prof. PhDr. Daniela Müglová, CSc vyzdvihuje v práci obsažené konstrukty: dialog jako konstitutivní element dramatu, kulturně podmíněný standard, a hojné použití expresivních prostředků v textu, precizní metodologie: vhodně zvolený kvantitativní výzkum, exaktně zpracovaný softwarem. V závěru detailní rozbory překladů. Doktorandka nabízí generalizovatelný obraz tlumočení s didaktickým aspektem jako nadstavbou, esejizující intence bez negativních vlivů je tmelivem předkládané práce. Doporučeno.

PhDr. Zuzana Jettmarová, CSc.:

Výsledná podoba práce je pokračováním tendencí stanovených v rigorózní práci při snaze vyhovět paradigmatickým tendencím o multidisciplinaritu. Blízkost oblasti sociologie, sociologie je v práci dobře integrovaná a fundovaná. Fundovaná je též metodologie celé práce. Závěr není plně dopracován. Celkové hodnocení je však velmi pozitivní a práce je doporučena k obhájení.

Obhajující PhDr. Eva Číslerová odpovídá na posudky oponentů.
K PhDr. Zuzaně Jettmarové, CSc.: Obhajující přednáší větu z dizertační práce, na niž se vztahuje první námitka uvedená v posudku.
Neguje námitku na nepůvodnost výpovědi v modelové situaci: Každý člen interakce má nějaký úkol, a tím je původní. Vše lze vidět jako např. režisér.

Oponenti se vyjadřují k vystoupení kandidáta.

Diskuse:

PhDr. Zuzana Jettmarová, CSc.:
Hofstede neodmítá vidět národní kultury.

PhDr. Eva Číslerová:
Citace z dizertační práce zahrnuje Derridu a Hofstedeho. Pasáž o národních kulturách se vztahuje spíše na Derridu.
Sémantika pojmů národní kultura a national culture je rozdílná.

PhDr. Zuzana Jettmarová, CSc.:
Dichotomie literárnosti a funkčnosti práce – žádost o objasnění – viz posudek?

PhDr. Eva Číslerová:
Literárnost je součástí dramatu, titulky resp. supertitulky užívané např. v operních představeních mají pouze informativní charakter. Kódování v programu Atlas – zanesení akustické formy interakce asociačním způsobem, skupiny kódů a jejich seskupování zle jen těžko hodnotit kvantitativně, výběr je subjektivní.

PhDr. Zuzana Jettmarová, CSc.:
Metodologie: Je software dostatečně využit?

PhDr. Eva Číslerová:
Práce se softwarem byla velmi plodná. Software umožňuje se při analýze vracet k jednotlivým nahrávkám jako k primárnímu zdroji.

prof. PhDr. Jana Králová, CSc.:
doporučení práce k publikaci jako monografie (nejlépe anglicky) a také v anglicko-jazyčných magazínech jako jsou: Across, Interpreter, IRN. Práce je pro jmenované magazíny atraktivní.

PhDr. Eva Číslerová:
Souhlasí, nastiňuje problém citlivosti dat – lidská práva, celebrity, malý okruh tlumočníků v ČR.

Formální připomínky nejsou, práce jednomyslně doporučena členy komise.

Vyhlášení výsledků tajného hlasování: Komise navrhla udělit titul Philosophiae doctor (Ph.D.)

Zapsal: Tomáš Oth

Podpis předsedy komise:

Univerzita Karlova v Praze
Ústav translatologie
Filozofické fakulty
Hybernská 3, Praha 1, 110 00